

N:o 2681. Insk. den 25 Dec. 1860

Hon Kongl. General Post Styrelsen
1860 d. 28 dec. anm. inf. H. P. Stenbergs, Anslag för 12. af påskalla riktiga
styg.
Med anledning af Kongl. General Post
Styrelsens Beslut den 22de november 1860 om i
Ehfrige om inrättande af en Post-station vid Forss
Sjötten, för Landshöfdingens Embetets meddelade
nägra kompletta person- och tjänstgörande orter för nämnda
orterna finnes, som är vilken att inrättas den här
stämde förslaget utgå till Poststyrelsens
beslutning. Öfrusund i Landsförsamling den
18de December 1860.

På Landshöfdingens Embetets vägnar

Carl Östberg
P. S. Öster

Förlagan tillverkad 1992

Utgivet av Uppsala 1992

Copyright Erik Lindgren

Erik Lindgren

Kortlivade postnamn i Jämtlands län

Uppdaterad 1996

Posthistorisk skriftserie nr 91

Förord

Inte mindre än 23 nya poststationer inrättades i Jämtlands län med januari månads ingång 1875, då kronobrevbäringen upphörde och postverket fick ta ansvar även för distribution av tjänstebrev på de linjer som i princip ersatte kronobrevbäringsnätet. De flesta av dem blev bestående "till modern tid" men enstaka mötte samma öde som procentuellt sett många fler gjorde i landets sydliga delar. Där blev många indragna efter kort tid på grund av olönsamhet eller efter litet längre tid på grund av att de kunde ersättas med lantbrevbäring i kombination med s k kommunombud.

I detta häfte berörs bara ett fåtal av 1875 års poststationer, medan övriga "kortlivade postnamn" har fötts vid andra tillfällen. Med detta och häftet "Kortlivade postnamn i norra Sverige" har jag fullföljt min avsikt att försöka berätta något om en del av den postnamnsflora som särskilt intresserar hembygdssamlare filatelister. Så gott som alla postnamn som bara existerat under en kort period finns därmed kartlagda.

I citat har jag moderniserat stavningen för att underlätta läsningen men behållit texten oförändrad utom i något enstaka fall då någon mindre ändring behövts för att göra sammanhanget begripligt. Till tjänst för dem som vill fördjupa sig och har tillfälle att besöka postens centralarkiv lämnar jag ibland uppgift om diarienummer på sådana ärenden som endast flyktigt berörs i min redovisning.

I några fall har jag avvikit från ämnet genom att i anslutning till ett kortlivat postnamn kort berätta även om en annan närliggande postanstalt.

Växjö den 15 november 1992

Erik Lindgren

Terminologi

Citat i mina uppsatser är ofta exempel på hur dokumenten avslöjar de "vanliga" människornas önskan om möjligheter till kommunikation med omvärlden. I anslutning härtill har jag funnit anledning att göra en liten återblick på hur postnätets fasta punkter vuxit fram efter hand som olika slag av postanstalter kommit till. Därigenom får vi också en liten redovisning av terminologin. I dagens postverk är den inte tillämplig, eftersom alla enheter med kundbetjäning sedan 1986 kallas postkontor.

Dessutom är det hela något flytande, kan man säga, genom den beslutade strukturförändringen med beteckningen "Nät 92". Beslutet innebär i korthet att Posten även i fortsättningen kommer att ha ca 2000 serviceställen, men *formerna* för denna service förändras successivt. På mindre orter (med färre än 1000 hushåll) planeras samverkan med bank på 300 platser och postkontor skall etableras i butiker på 350 ställen. På större orter kommer 250 av totalt 700 postkontor att ersättas med vad som kallas Närpost.

För skrivande posthistoriker blir det svårare att för framtiden redovisa organisationsförändringarna. Framför allt blir det svårt att, som jag hittills gjort i min posthistoria, namngiva cheferna för respektive postkontor. Genom divisionalisering finns det nämligen två eller flera chefer på många håll. Jag vet inte i skrivande stund (november 1992) hur min framtida redovisning skall te sig. Hittills har jag tillämpat en metod som innebär slumpvis valda exempel på människornas kamp för goda kommunikationer, inbakade i den löpande texten.

Regeringen bemyndigade generalpoststyrelsen den 9 mars 1860 att *"å lämplige ställen inrätta ett nytt slag av poststationer, vilka äro ämnade att såsom speditionskontor, för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition"*.

Det kungliga brevet föranledde poststyrelsen att förhöra sig hos länsstyrelserna om behovet av sådana poststationer. Kungörelser från länsstyrelserna lämnade vägen öppen för framställningar om poststationer, framställningar som naturligtvis prövades noga före beslut.

Det kan vara av visst intresse att notera hur generaldirektör Wilhelm Roos angav en orsak till beslutet om poststationer på landsbygden. I sin historiska återblick i verkets första verksamhetsberättelse omtalade han att brevlådor hade uppsatts vid allmänna postvägar med början 1855 under vissa förutsättningar.

Ett villkor var att en kommun eller flera korrespondenter på en ort förenade sig om att genom en lämplig person svara för tömning på behöriga tider av brevlådan. Det reglerades genom ett kungligt brev den 9 mars 1855 och av postmedel betalades 10 kr om året för bestyret med brevlådan. Men så skriver Roos följande:

"Då emellertid denna utväg till postutväxlingens underlättande endast i ringa mån av allmänheten anlåtats, beslöts år 1860 inrättandet av ett nytt slags poststationer, vilka skulle utgöra en art filialkontor till närmast liggande postkontor eller postexpeditioner".

Innan verkningarna av kungabrevet den 9 mars 1860 var synliga, fanns det i vårt land i stort sett inga andra fasta postanstalter än *postkontor*, vid denna tidpunkt 175 stycken. Av dessa var 48 postexpeditioner, en benämning som kan skapa problem för dem som inte sysslat med posthistoria. Låt oss kalla även dem för postkontor. De var i praktiken en lägre klass av postkontor. De högsta klasserna var enligt vokabulären postkontor och de lägsta klasserna var postexpeditioner. Båda slagen var med få undantag förlagda till städer.

Beteckningen *postexpedition* kom till 1849 som resultatet av en form av lönereglering till postcheferna. Med vissa ändringar under de följande åren upptog 1874 års normalstat sju klassers postkontor, av vilka klasserna I - IV avsåg postkontoren och klasserna V-VII postexpeditioner. Postkontorens chefer kallades postmästare, tillsatta med kunglig fullmakt, medan postexpeditionernas chefer var postexpeditörer, tillsatta av poststyrelsen. Gentemot kunderna hade de samma befogenhet. För enkelhetens skull brukar jag kalla 1800-talets postexpeditioner för postkontor i mina posthistoriska berättelser.

Utöver postmästare fanns det med början 1830 ett litet antal s k postuppsyningsmän. De tillsattes i glest befolkade delar av landet, huvudsakligen i Norrland. De fasta postanstalter som därigenom kom till stånd, kallades *postuppsyningsmansplatser*. Deras totala antal översteg inte samtidigt 21, det antal som fanns 1860, när regeringsbeslutet om poststationer på landsbygden kom. De flesta postuppsyningsmansplatserna ersattes under den följande femårsperioden med poststationer.

Postuppsyningsmansplatserna kallades ibland i förekommande skriftväxling för poststationer, ett uttryck som alltså föddes före 1861 års regeringsbeslut. Detta kan förklara varför detta beslut innehåller texten *"ett nytt slag av poststationer"*. En postuppsyningsman tillsattes den 1 oktober 1846 i Vemdalen. Denna enkla postanordning upphöjdes till postexpedition den 1 juli 1850 med tillämpning av det i detta avsnitt tidigare omnämnda tillägget i vokabulären i anslutning till 1849 års lönereglering (förslag i överpostdirektörens skrivelse till regeringen den 12 juni 1849 angående lönereglering vid postverket om inrättande av en ny klass postanstalter, postexpeditioner).

Redan vid detta tillfälle hemställde överpostdirektören, att *"poststationen i Jämtland, Vemdalen"* skulle uppflyttas till nämnda klass. Såsom motivering anfördes "behandlingen av den svensk-norska brewväxlingen på denna väg". Det är intressant att begreppet poststation användes i framställningen. Ofta avsågs med det ordet en skjutsstation, där post utväxlades, men här syftade

man alltså på postuppsyningsmansplatsen. Denna blev den 1 juli 1850 klassad som postexpedition (förvaltningspostkontor), medan de flesta andra postuppsyningsmansplatser efter hand antingen drogs in eller organiserades som poststationer sedan regeringsbeslutet från mars 1860 börjat tillämpas. Ett antal postuppsyningsmansplatser blev sålunda poststationer den 1 oktober 1865.

Det dröjde nära nog ett helt år efter att regeringen bemyndigat poststyrelsen att inrätta poststationer, innan de första kom till stånd. I februari 1861 öppnades sålunda 12 nya poststationer. Andra senare tillkomna former av postanstalter med kundbetjäning var filialpostkontor och brevsamlingsställen, från vilka vi kan bortse i detta sammanhang. Dessutom tillkom 1920 ett mellanting mellan postkontor och poststationer med termen *postexpedition* (ej att förväxla med de postexpeditioner som fanns under åren 1849-1881). Senare tidens postexpeditioner hade inte några underlydande poststationer men avgav sina redovisningar direkt till poststyrelsen. Poststationerna däremot redovisade till de överordnade postkontoren. Cheferna vid "den moderna tidens postexpeditioner" titulerades stationsmästare.

I slutet av 1920-talet inrättades stationära lantbrevbärare, snart nog kallade *postombud*. På slutet av 1960-talet användes sådana i viss utsträckning för att underlätta indragning av poststationer. De underlättade övergången till lantbrevbärning för dem som bodde närmast den indragna poststationen. Skälet för tillkomsten av de första postombuden (stationära lantbrevbärarna) var ett helt annat. De öppnades på platser där underlaget var för litet för en poststation.

Termen *postställe* fanns under en övergångstid från mitten på 1970-talet för mycket små poststationer, men från och med 1986 kallades även dessa för postkontor. De dittillsvarande poststationerna hade då hunnit dras in eller organiseras om och fått benämningen postkontor (med prefixet "lokal" under en övergångstid fram till och med 1985).

Omkring 1990 började man anlita entreprenader för mindre postkontor på så sätt att befintliga postlokaler avvecklades och rörelsen överläts på en bank eller en butik. Som jag redan nämnt ligger målsättningen på ca 650 entreprenadkontor och det kommer troligen att vara genomfört före sekelskiftet.

Forss

Forss
1875-01-01-1875-12-31
(södan Bispgården)

Fotografen M Thiodolph med adress Forss prästgård utsågs till föreståndare för den poststation som öppnades med namnet Forss i Fors socken med 1875 års ingång. Han fick 250 kr i årsarvode, samma belopp som tillerkändes nio av de 23 nya poststationsföreståndarna i Jämtlands län vid detta tillfälle. Thiodolphs titel uppgavs i de ursprungliga handlingarna som "fotografist" men detta ändrades till våra dagars titelbeteckning i förteckningen över poststationsföreståndare i samband med att poststationens namn ändrades den 1 januari 1876 till Bispgården.

Orsaken till namnändringen var att en poststation med namnet Fors hade öppnats i Älvsborgs län samtidigt med den jämtländska Forss och dessutom öppnades i Kopparbergs län den 6 september en poststation med namnet Fors. För att skilja dem åt fick den sistnämnda poststationen suffixet "station" vid 1876 års ingång och den jämtländska ändra namn till Bispgården, medan den älvsborgska poststation behöll sitt ursprungliga namn. Ändringarna kungjordes i ett cirkulär från poststyrelsen den 22 november 1875, då uppgift lämnades samtidigt om 33 namnändringar. Den stora brådskan vid organisationen av postgången när kronobrevbäringen skulle upphöra torde ha bidragit till att man inte hade sett upp tillräckligt noga vid namngivning av poststationerna.

Här bör kanske tilläggas att poststationen efter förändringen av namnet till Bispgården fick en mindre ändring av namnet. Efter flyttningen den 1 oktober 1886 till järnvägsstationen skrevs namnet under en tid *Bispegården*.

Sundsvall—Ragunda.						
O. L.	—	11,0	f. m.	Sundsvalls postkontor.....	Th. S.	4,45 — e. m.
				Häremellan befordras posten i		
				förening med den emellan Sunds-		
			8,7	vall och Sollefteå gående post.	(Th. S.	— 3,20 f. m.
Th. S.	12,25	5,0	f. m.	Forss' poststation.....	(O. L.	8,30 — e. m.
				(Bispgårdens gästgivaregård.)		
Th. S.	8,0	—	f. m.	Ragunda postexpedition.....	O. L.	— 5,30 e. m.
			2,0			
			10,7			

Denna tidtabell gällde för postföringen emellan Sundsvall och Ragunda när poststationen i Forss inrättades.

Den 1de nästkommande
januari kommer en ny
poststation att inom Jämt-
lands län öppnas i län
Sundsvall. Ragunda vid
Forss, där har kontrakt uppr-
rättats om föreståndarebe-
fattningens beståndande
vid denna poststation med
fotografisten M. Thiodolph
i Forss prästbostad med ett år-
ligt arvode af 250 kronor.

Från poststyrelsens registratur har jag hämtat ett utdrag ur brevet till postkontoret i Sundsvall den 7 december 1874 om inrättande av Forss' poststation.

Finnsved

Finnsved
1900 09-01-1903-09 30
(sedan Gillhov)

År 1898 gjordes framställning om att en poststation skulle inrättas i Finnsved i Hackås socken (diarienummer 1898:8296/1381). Den sköts upp på grund av behov av utredning om ändrad postföring i det berörda området. När problemen väl blivit lösta skrev postmästare Carl Nordberger den 25 maj 1900 till poststyrelsen att han efter tillstyrkan av kronofogden hade gjort upp ett förslagskontrakt med Petter Grönvik i Kälen om lantbrevbäring en gång i veckan på linjen Våle - Finnsved. Vidare förelåg ett förslagskontrakt med arrendatorn J Andersson om att med 100 kr i årsarvode svara för en blivande poststation i Finnsved.

Postinspektionen i norra distriktet tillstyrkte postmästarens förslag och poststyrelsen beslöt att den nya organisationen skulle träda i kraft den 1 september 1900.

Här bör inskjutas att Petter Grönvik, som var bror till poststationsföreståndare A Berg i Våle, aldrig kom att tillträda lantbrevbäringen på grund av svår sjukdom. Kontraktet överläts på arbetaren Erik Knutsson i Finnäs.

Våle—Finnsved.			
(Från den 5 september 1900.)			
—	6,0	1,0	0.
		0,6	
		0,1	
		0,1	
12,0	—	1,8	0.
			8,0
			2,0

Detta är den tidtabell som gällde för postföringen till Finnsved när poststationen hade öppnats. Postföringen ägde bara rum en dag i veckan (onsdagar) och fullgjordes av lantbrevbäraren.

Den 16 januari 1900 skrev poststationsföreståndare J Andersson i Finnsved till poststyrelsen att han i anledning av dottern Margaretas död ansett sig nödsakad att säga upp sin befattning. Han uppgav sig samtidigt förstå att frågan var aktuell om var den ersättande poststationen skulle förläggas och ansåg själv att Svartnåset vore den bästa platsen "emedan denna by ligger i mitten av socknen cirka en fjärdingsväg härifrån och vad vi kalla 'stråkvägen' går genom nämnda by".

Tf postmästaren vid förvaltningspostkontoret i Änåset Adolf Malmgren redovisade ärendet till poststyrelsen den 16 juni 1903. Efter samråd med kronofogden, postmästarna i Ånge och Östersund samt föreståndarna för poststationerna i Våle, Finnsved och Hackås hemställde han att poststationen i Finnsved skulle förflyttas till Svartnåset och därefter benämnas Gillhof samt att lantbrevbäringen på linjen Överturingen - Finnsved och Våle - Finnsved skulle utsträckas till Svartnåset. Förslagskontrakt med nya lantbrevbärare förelåg också.

Poststyrelsen biföll framställningen för tillämpning från den 1 oktober 1903 och därmed upphörde postnamnet Finnsved. Till föreståndare för den till Gillhov flyttade och namnändrade poststationen antogs lärarinnan Ingrid Larsson med 100 kr i årsarvode. Poststationen fick med skilda föreståndare bestå till och med augusti 1976.

KONGL. GENERALPOSTSTYRELSENS

1900. CIRKULÄR. N° XXI.

(XXIII. Tilldelas jemväl poststationerna.)

51.

Kungörelse,

angående öppnande af poststationer.

Den 1 nästinstundande september öppnas poststation i *Fagervik* och i *Flyn* inom Vesternorrlands län samt i *Finnsved* inom Jemtlands län. Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 24 augusti 1900.

Under Generalpostdirektörens frånvaro,

H. A. KOLMODIN.

e. f.
B. Friman.

Utgifvet den 25 augusti 1900.

Stockholm,
K. L. Beckmans
Boktryckeri.
1900.

Klövsjö

Klövsjö
1875 01-01-1879 06-30
1895-09 01-

En av Jämtlands läns 23 nya poststationer förlades med 1875 års ingång till Klövsjö, där bonden Mathias Zackrisson anställdes som föreståndare med 75 kr i årsarvode. Det var lågt i förhållande till flertalet nya föreståndare inom länet och blott fyra av dem hade lägre arvode än Zackrisson, nämligen föreståndarna för poststationerna i Bodsjö, Borgvattnet, Kyrkås och Nyhem.

När kontraktet genom poststyrelsens beslut i april 1875 fördes över på inspektorn P Näs, ändrades årsarvodet till 150 kr. I februari 1876 blev det åter byte och då tog fjärdingsmannen Sifvert Olofsson över, nu med 200 kr, för helt år räknat. Och det var ungefär vad han fick för sin period. Mathias Zackrisson fick nämligen ta tillbaka poststationen genom poststyrelsens beslut i mars 1877, nu mot oförändrat arvode 200 kr.

Så värst länge hade Mathias inte glädje av detta för poststationen drogs nämligen in den 30 juni 1879. Nu hade poststyrelsen i samråd med länsstyrelsen tagit ställning till vilka förändringar som skulle göras i anslutning till att lantbrevbäring introducerades. Men inte alla poststationer som drogs in skulle ersättas med lantbrevbäring. I några fall räckte det med en postväska och så blev det för Klövsjö. Två gånger i veckan utväxlades denna med poststationen i Svensta och forslades med postförarna på en del av den 27 mil långa linjen mellan Kårböle och Östersund.

Mathias Zackrisson blev således uppsagd från sitt kontrakt och postnamnet Klövsjö kunde sällas till de kortlivade. Det skulle emellertid återuppstå i september 1895, sedan postinspektören i Sundsvall hade tillstyrkt en petition från sockenmännen i Klövsjöbyn. De hade beslutat bidra med 40 kr om året till avlöning åt poststationsföreståndaren. Återfödseln av poststationen genomfördes trots motstånd från bl a poststationsföreståndaren i Svenstavik. (Dennes poststation hade fått suffixet 'vik' med 1892 års ingång bland annat på grund av felsortering av post till Svängsta i Blekinge).

Under 1970-talets stora förändringar av postkontorsnätet med ny terminologi fick posten i Klövsjö termen postkontor och från och med 1994 förändrades dess serviceform till entreprenad enligt systemet "Post-i-butik".

(Uppdaterad 1996)

	An- komst, kl.	Af- gång, kl.	Mil.	(Denna spalt läses nedifrån och uppåt.)	
				An- komst, kl.	Af- gång, kl.
Kårböle—Östersund.					
T. F.	7,30	7,45			
O. L.	1,0	1,0	3,3	O. S.	4,80 4,45
O. L.	4,45	5,0	2,3	O. S.	11,15 11,15
O. L.	8,15	8,15	2,1	O. S.	7,15 7,30
O. L.	10,0	10,0	1,1	O. S.	4,0 4,0
O. L.	10,45	10,45	0,5	O. S.	2,15 2,15
O. L.	3,15	5,0	2,7	O. S.	1,30 1,30
O. L.	6,45	6,45	1,1	T. L.	1,45 9,0
Th. S.	12,15	12,15	2,9	T. L.	12,0 12,0
Th. S.	4,15	4,15	1,9	T. L.	6,80 6,80
Th. S.	6,30	6,30	1,3	T. L.	2,30 2,30
Th. S.	6,45	—	0,2	T. L.	12,15 12,15
				M. F.	— 12,0
Th.	—	7,0	1,8	M.	11,30 —
Th.	10,0	10,0	1,2	M.	8,30 8,30
Th.	12,0	12,15	0,6	M.	6,15 6,30
Th.	1,15	1,30	0,6	M.	5,0 5,15
Th.	2,30	2,30	1,9	M.	4,0 4,0
Th.	5,45	5,45	1,5	M.	12,45 12,45
Th.	6,0	6,15	1,5	M.	12,15 12,30
Th.	8,30	—		M.	— 10,0
S.	—	7,0	1,5	F.	8,30 —
S.	9,30	9,30	1,2	F.	6,0 6,0
S.	11,30	11,45	1,5	F.	3,45 4,0
S.	2,15	2,30	1,7	F.	1,0 1,15
S.	5,30	—		F.	— 10,0
			27,0 resp. 25,3		

I denna tidtabell för postföringen från och med juli 1879 anges med petit-stil orter som inte har egen poststation. Inom ram anges sådana tidpunkter som enligt modernt sätt att ange tider infaller mellan kl 1800 och 0600.

Kolåsen

Kolåsen
1901-06-15-1901-09-15
1929-06-01-1963-03-31

Namnet på turistorten Kolåsen vid sjön Äcklingen vid norra änden av Kallsjön togs in i postanstaltsförteckningen genom poststyrelsens beslut den 1 juni 1901 att en poststation skulle öppnas där. Den skulle enligt beslutet *"vara i verksamhet till och med den 15 nästkommande september"*.

Avtalet om poststationens skötande tecknades med Huså Aktiebolag och gav bolaget sommarens andel av 75 kr i årsarvode. Av ärendet framgår att poststationen skulle hållas öppen sommartid "eventuellt kommande år", men så blev inte fallet och enligt poststyrelsens beslut den 3 juni 1902 drogs poststationen in. Den blev således mera kortlivad än väntat, vilket märks i ortstämpelkatalogens notering. Förhållandena ändrades med tiden och i juni 1929 öppnades den på nytt, nu för att bestå permanent under mer än tre decennier.

KONGL. GENERALPOSTSTYRELSENS

1901. CIRKULÄR. N^R XXIV.

(XIV. Tilldelas jemväl poststationerna.)

30.

Kungörelse,

angående öppnande af poststation i Kolåsen.

Den 15 innevarande juni öppnas poststation i *Kolåsen* inom Jemtlands län, hvilken poststation skall vara i verksamhet till och med den 15 nästkommande september. Stockholm, af Kongl. Generalpoststyrelsen, den 10 juni 1901.

F. H. SCHLYTERN.

Albert Boström.

Utgifvet den 11 juni 1901.

Linsell

Linsell
1875-01-01-1877-06-30
1884-05-01-1976-09-30
(stevet Linsell under en period)

Med kommunalordföranden Olof Jönsson som föreståndare öppnades en poststation i Linsell med 1875 års ingång. Han fick 250 kr i årsarvode. En sammanställning över 1875 års belopp för sålda frimärken vid Jämtlands poststationer, jämförd med föreståndarnas årsarvoden, visade att poststationen i Linsell gick med förlust. Jämförelsen gjordes på grund av poststyrelsens anmodan i ett cirkulär den 27 september 1875. Detta var dock inte den direkta orsaken till poststyrelsens beslut att poststationen i Linsell skulle dras in den 30 juni 1877.

Orsaken var i stället den omorganisation som blev följden av beslutet att postexpeditionen i Wemdalen skulle flyttas till Wiken (regeringsbeslut den 29 juli 1876). I det inledande avsnittet "terminologi" berör jag särskilt fallet Wemdalen. Beslutet att ändra platsen för det överordnade förvaltningspostkontoret följdes av poststyrelsens eget beslut att dra in poststationerna i Hede kyrkby och Linsell efter kontakt med länsstyrelsen i Östersund. Därifrån anmäldes i ett brev den 8 november 1876 till poststyrelsen

"att ehuru väl indragningen av dessa stationer skall komma att medföra åtskilliga olägenheter för ortens Kronobetjäning, helst den rätt, denna äger att kostnadsfritt begagna lösväska, icke, synnerligast vid värdeförsändelser, erbjuder önskvärd säkerhet, anser sig Konungens Befallningshavande likväl ej böra påyrka stationernas bibehållande såsom ersättning för den indragna kronobrevbäringen, dock under förutsättning, att antingen postförare eller andra lämpliga personer erhålla uppdrag, att omhändertaga och avsända lösväskorna, samt under förbehåll att, om framdeles så skulle finnas nödigt, få väcka fråga om stationernas återupptagande".

Mot indragningen av poststationen i Linsell vände sig bl a poststationsföreståndaren i ett brev till poststyrelsen den 13 juni 1877. Jag har valt att avbilda brevet i sin helhet därför att det är ett av de sällsynta exemplen på tjänstebrev, i vilka poststationernas datumstämplar användes. Vanligtvis brukade föreståndarna bara datera breven och skriva poststationens namn.

Bilden visar dessutom handläggningen av poststationsföreståndarens brev som bland annat berör frågan om nedsättning av lönen för att få bibehålla poststationen. Brevet har påtecknats som inkommet till poststyrelsen den 18 juni 1877. Vid föredragning den 21 juni har anteckning gjort att det "skulle t v vila". Vid ny föredragning den 4 september har beslutats om skrivelse till postmästaren i Hedeviken. Så blev namnet på det förvaltningspostkontor som i förut nämnda regeringsbeslut omnämndes som Wiken. Det var från den 1 juli 1877 närmaste överordnade instans för området där den redan indragna poststationen låg.

nr. 5386

Mk. d. 18 juni 1877

Kongl. generalpoststyrelsen

Stockholm!

1877 den 21 juni ann. Klippas och Hedeviken f.v. Linsell
1877 54/1000 ännu ann. i Klippas och Hedeviken f.v. Linsell

✓ Emf. Kongl. styrelsens beslut, att in-
dragas, och det torde vara, därför att
det är för liten inkomst, men den
är dock, högst oömsbärlig, och ingen
gård, i Linsell är så nära landsvägen
att poststation, som afhämta och aflämnas
lättast, utan dessamma måste kom-
mas vid landsvägen, hvilket inte är
så säkert.

Tager jag mig friheten, och fråga
Kongl. poststyrelsen, huru mycket, som
Kongl. betalas till poststationsföreståndare
af löning, i afseende på inkomsten, ifall Kongl.
Styrelsen och församlingen, kunde gå
ihvarandra, till målet att aflöna en
poststationsföreståndare.

Flaxaktningfullt
Olof Jönsson

Poststationsföreståndare

Beslutet om indragningen hävdades inte men en senare framställning ledde till poststyrelsens beslut den 21 mars 1884 att poststationen i Linsell skulle återinrättas den 1 maj 1884. Namnet stavades enligt ortstempelkatalogen från den tidpunkten och fram till och med 1941 Linsäll, en uppgift som dock inte stämmer överens med den i centralarkivet förvarade "Uppgift å poststationerna i Sverige, upprättad i början av år 1896". Detta hindrar i och för sig inte att datumstämpeln hade gravyren LINSÄLL under den angivna tidsperioden.

Vemdalen och Hedeviken

Det kan vara på sin plats att här kort ytterligare beröra postanstalterna i Vemdalen och Hedeviken utöver vad som nämnts i avsnittet "Terminologi". Regeringen biföll den 21 november 1849 överpostdirektörens framställning att få ersätta postuppsyningsmansplatsen ("poststationen") i Vemdalen med en postexpedition (förvaltningspostkontor). Den samtidigt gjorda framställningen om att flytta postanstalten till "det mer passande Wiken" godkändes inte, troligen beroende på svårigheter att skaffa bostad för postexpeditören.

Som sådan utnämndes Carl August Charlier, som verkade här ett helt decennium innan han fick befordran till postkontoret i Åby (Klippan) 1861. Hans efterföljare blev Henning Ågren (1861-1868) och Johan Petter Folcker (1869-1875).

Den fjärde ordinarie mannen på chefsstolen i Vemdalen var Gustaf Teodor Lindström, utnämnd i februari 1875. Denne fick uppleva att frågan om förflyttning av postkontoret återkom. Vid framställningen 1876 framhölls att Viken var beläget där "de tre allmänna postvägarna sammanträffade" och att en förflyttning skulle medföra minskning av postföringskostnaden. Inte minst denna var i fokus under åtskilliga år efter att postverket hade tagit över ansvaret för kronobrevbäringen (i Jämtlands län från och med 1875).

Regeringen beslöt den 29 juli 1876 om förflyttningen. Det fanns då redan en poststation med namnet Viken (i Skåne sedan 1875) varför regeringen begärde ett förslag från poststyrelsen på lämpligt namn. Det dröjde ända till den 18 december 1876 innan regeringen fick förslaget Hedeviken. Det godkändes av regeringen den 30 december 1876 och flyttningen ägde rum, som ovan nämnts den 1 juli 1877 med bl a konsekvenser för poststationen i Linsell.

Efter Gustaf Teodor Lindström, som kämpade vidare på sin chefsstol i Hedeviken till 1893 och fick den formella titeln postmästare med 1882 års ingång, fanns det ytterligare tre postmästare i Hedeviken, Gusten Boström (1893-1898), Nils Falkman (1898-1906) och Otto Axel Söderström (1906-1908). Postkontoret byttes ut mot en poststation den 1 juli 1908.

Ragunda station

Ragunda station
1885-03-01-1885-08-14

Förlängningen av Nora Stambanan på sträckan mellan Bräcke och Håsjö till Ragunda medförde att en förenad post- och järnvägsstation öppnades i Ragunda den 1 mars 1885. Den fick namnet Ragunda station, men dess datumstämpel kom bara till användning under drygt fem månader.

Bräcke—Håsjö—Ragunda.

(N. D.)

(Från den 1 mars 1885.)

LX. N:r 108. Dagligen.		Denna spalt läses nedifrån och uppåt.
3,40	Bräcke	11,38
4,37	Nyhem	10,47
5,16	Dockmyr	10,11
6,7	Kalarne	9,18
6,35	Håsjö	8,45
		Dagligen.
LX. T. Th. L.		N:r 107.
		LX.
6,50	Håsjö	8,30
7,20	Ragunda station	8,0
		M. O. F.
		LX.

Den 15 augusti 1885 byttes poststationen nämligen ut mot ett förvaltningspostkontor, vilket ersatte det som hade funnits i Pålgård med namnet Ragunda sedan den 1 november 1861. Det sistnämnda postkontoret blev i sin tur utbytt mot en poststation med namnet Pålgård. Postmästare Knut Alfred Nikolaus Lindqvister, som hade tillträtt tjänsten vid Ragunda postkontor i Pålgårds kyrkby efter formell utnämning av regeringen den 28 januari 1884, fick genom ett telegram från poststyrelsen den 8 augusti 1885 besked om att hans postkontor en vecka senare skulle flyttas till det nybyggda posthuset vid järnvägsstationen. Där fick han en bra bostad en trappa upp med "fyra rum och kök och ett mindre serveringsrum, präktiga garderober, uthuslägenhet med brygg- och bagarstuga, vedbod, visthusbod och redskapsbod". Postkontoret behöll namnet Ragunda som det hade haft alltsedan tillkomsten i Pålgårds kyrkby den 1 november 1861.

Postmästare,

Ragunda

Håsjö.

vidi

År 1885
tel. n:o 1. kl. 3,50 min.

Ragunda postkontor
skall 15 dennes flyttas till
nya posthuset invid
järnvägsstationen, hvarest
poststationen indrages.
Samma dag öppnas
poststation i Pålgård,
att förstås af bokbinda-
ren Sjögqvist.
I postföringen ingår en-
dring tillvidare.

Detta är en kopia ur centralarkivets registratur av början av manuskriptet till det telegram som informerade postmästaren i Ragunda om att postkontoret skulle flyttas från Pålgårds kyrkby till Ragunda, där den förenade post- och järnvägsstationen med namnet Ragunda station drogs in.

Refsund
1875-01-01-1879-11-30 (seden Gällö-)
1899-11-01-1971-06-30

Refsund

Det var en i sådana sammanhang sällan förekommande titel som den till befattningen som poststationsföreståndare i Resund utnämnde Peter Olsson hade när han med 225 kronor i årligt arvode tillträdde sitt nya ämbete den 1 januari 1875. Han antecknades nämligen i beslutet om nya poststationer med anledning av kronobrevbäringens upphörande såsom skogslärling. Poststationen förlades till Gällö by.

Strax norr om Bräcke där Norra Stambanan vek av mot nordost byggdes järnvägen mot Östersund i etapper. Den 19 november 1879 skrev styrelsen för Statens järnvägstrafik till poststyrelsen och berörde bl a frågan om arvoden till föreståndarna vid de blivande förenade poststationerna vid Stavre, Gällö, Pilgrimstad och Brunflo. Järnvägssträckan skulle tas i bruk för posttrafik den 1 december 1879 och samtidigt öppnades de nämnda poststationerna. För Peter Olsson innebar det tack och adjö, för lantpoststationen i Gällö by med namnet Refsund drogs in. I stället inrättades en förenad post- och järnvägsstation med namnet Gällö. Där fick järnvägens stationsföreståndare A Scholander ansvara för samhällets postservice.

Därmed var det slut för den första perioden för poststationen med namnet Refsund. Namnet återkom den 1 november 1899, då en lantpoststation öppnades med kronolänsman Johan Alfred Ling som föreståndare. Det var nu inte längre fråga om ett kortlivat postnamn; poststationen fanns kvar med detta namn till och med juni 1971.

Rännöfors
1888-07-01-1890-12-31
1907-10-01-1907-12-31
seden Rännöfors -1979-07-31)

Rännöfors

Den allmänna kommunalstämman med Offerdals församling den 1 april 1888 behandlade frågan om postordningen inom socknen. Stämman uppdrog åt länsmannen A Kjelsson att hos poststyrelsen ansöka om en poststation i Rännö by med handlanden Jonas Persson som föreståndare.

Länsmannen fullgjorde sitt uppdrag den 7 april 1888. Postmästaren i Östersund ansåg sig kunna tillstyrka bifall till ansökan, då "sökandena åtnöjes med postgång en gång i veckan och denna postföring skulle kunna anordnas för en kostnad som inte överstiger 150 kr per år, häruti arvodet för poststationens skötande inberäknat". För att undvika förväxling med poststationen Rönö i Östergötland föreslog postmästaren i ett senare brev att den önskade nya poststationen skulle heta Rännöfors.

Framställningen bifölls och poststationen öppnades den 1 juli 1888 med Jonas Persson som föreståndare. Han anmälde i ett brev till poststyrelsen den 22 augusti 1890 att posten hade fått en sådan omfattning att den inte längre kunde bäras mellan Offerdal och Rännöfors. Han sade därför upp kontraktet till följande årsskifte i hopp om att kunna förhandla till sig ersättning för transportkostnader.

Vid den följande utredningen föreslog postmästaren i Östersund den 12 september 1890 att poststationen skulle dras in och att lantbrevbäring i stället inrättades mellan Offerdal och Rännö by. Poststyrelsen fastnade för förslaget och med 1890 års utgång drogs poststationen in. Dess korta existensperiod noteras naturligtvis högt i ortstämpelkatalogen.

Ett försök 1897 att återfå poststationen misslyckades, men ett nytt försök tio år senare ledde till att poststationen med namnet Rännöfors öppnades på nytt den 1 oktober 1907. Från följande års ingång ändrades det till Rönöfors och behölls till och med juli 1979. Med stavningen Rännöfors hade postnamnet sålunda två kortlivade perioder.

Storsjö
1875-01-01-1882-05-31
(seden Ljungdalen)

Storsjö

En av de 23 nya poststationerna i Jämtlands län med 1875 års ingång hamnade hos hemmansägaren Olof Andersson i Storsjö. För 50 kr om året tog han på sig ansvaret att sköta poststationen. Fyra andra poststationsföreståndare inom länet accepterade vid det tillfället samma låga arvode.

När Olof Andersson i ett brev till poststyrelsen den 5 januari 1876 sade upp sig med begäran att få årsarvodet höjt till 100 kr, anhöll poststyrelsen hos länsstyrelsen om förslag på annan lämplig person som föreståndare. Anderson återtog då sin uppsägning och länsstyrelsen förklarade att poststationen inte kunde dras in. Frågan togs upp igen när det finansiella resultatet av omorganisationen 1875 redovisades. Detta visade på en årlig förlust för postverket på 445 kr för att driva poststationen i Storsjö med hänsyn tagen också till postföringskostnaderna. Kommunalstämman i Storsjö den 3 november 1878 uttalade sig för poststationens bibehållande, till vilken uppfattning länsmannen S Olsson i Tännäs anslöt sig i ett brev den 11 november.

Poststationen fick behållas, men namnet blev ändå tämligen kortlivat. Poststyrelsen skrev den 30 mars 1882 till länsstyrelsen i Östersund och bad om förslag på annat namn för poststationen. Det berodde på att en förenad post- och järnvägsstation i skulle öppnas den 1 juni 1882 i Kalmar län med namnet Storsjö. Efter länsstyrelsens förslag döptes poststationen i Storsjö samtidigt om till Ljungdalen.

Österåsen

Österåsen
1865-10-01-1875-03-31

Med tio års existensperiod kan poststationen Österåsen i Häggenås' socken måhända inte hänföras till de kortlivade. Jag har ändå valt att kort beröra den här, eftersom dess första period inföll under en tid då poststationerna inte hade några datumstämplar.

I Österåsen tillsattes en postuppsyningsman den 1 april 1857. Liksom på många andra håll förändrades "stationen", som den ofta kallades i skriftväxling, till en formell poststation från den 1 oktober 1865. Kronofjärdigsmannen Jonas Jonsson var föreståndare.

Den 1 nästinstundande oktober komma nedannämnde postuppsyningsmansplatser att förändras till poststationer, nämligen

inom Jemtlands län:

Güddede, att lyda under och direkt utväxla post med postexpeditionen i Ström;								
Hammerdal, att lyda under postkontoret i Östersund	} samt direkt utväxla post derjemte med	} postexpeditionen i Ström;	}	}	}	}	}	}
Österåsen " " " " " " " " " "								

inom Norrbottens län:

Arjeplog, att lyda under och direkt utväxla post med postkontoret i Piteå;								
Elfsbyn " " " " " " " " " "								
Gellivare " " " " " " " " " "							p.-exp. i Neder-Kalix;	
Jockmock " " " " " " " " " "							" Boden;	
Muonioniska " " " " " " " " " "							" Öfver-Torneå;	
Qvickjock " " " " " " " " " "							" Boden;	
Wittangi " " " " " " " " " "							" Öfver-Torneå;	

I ett av poststyrelsens cirkulär år 1865 kungjordes statushöjningen av ett antal postuppsyningsmansplatser på detta sätt.

Poststationen i Österåsen torde ha fått en datumstämpel i början av 1869. Den kom till användning under cirka sex år. Poststationen flyttades nämligen till Häggenås den 1 april 1875 och fick då socknens namn. Mera korrekt är det kanske att beskriva ändringen som indragning av poststationen i Österåsen och inrättande av en ny poststation i Häggenås.

Mot indragningen av poststationen i Österåsen vände sig tf föreståndaren O Jönsson i ett tre foliosidor långt brev till poststyrelsen den 18 februari 1875 med instämmande av kronolänsmannen Borgh i Lit, som dock valde följande formulering:

"För såvitt poststationen Österåsen fortfarande kan anses nödig, sedan poststation vid Liths kyrka inrättats, så förordar jag, att densamma förbliver där den hittills och för närvarande är belägen".

Även postmästaren i Östersund förordade att poststationen skulle bli kvar i Österåsen, medan däremot kronofogden P Englund tillstyrkte att poststationen skulle förflyttas till närheten av Häggenås kyrka. Så beslutade också poststyrelsen som framgår av det föregående och folkskolläraren Petter Åsell antogs till poststationsföreståndare i Häggenås. En bild på denne finns i Postmusei arkiv (negativnummer 3519 D).

Särslaget ansökan från Österåsens poststation, får jag härmed afvvisa och får jag i öfrigt förordna, att stationen derelades fortfarande bibehålles af orsak, att posterna derelades utgrenas såväl till Hammerdal som Ragunda och Lith i Gästgiveri finnes och i Österåsen och af sådan anledning tyckes det vara bättre att stationen är der belägen. Östersunds Postkontor den 21 februari 1875.

E. Soderstjerne

Nr 504.